

GELIEVE DIT EXEMPLAAR NIET MEENEMEN

DIT RAPPORT IS EIGENDOM VAN HET WODC
AFD. EXTERN WETENSCHAPPELIJKE
BETREKKINGEN (EWB)

H — 1345

99.184

AANTALLEN EN
GEMEENTELIJK BELEID
IN 2000

Coffeeshops in Nederland

B. Bieleman

P. Goeree

INTRAVAL
bureau voor onderzoek & advies

ERRATUM

In de tabel op pagina 28 van het rapport 'Coffeeshops in Nederland' is een zetfout gesloten. De gemeente Maarsse heeft in 2000 nul coffeeshops in plaats van één. De overige cijfers in het rapport blijven onveranderd.

ALLEN EN GEMEENTELIJK BELEID IN 2000

ffeeshops in Nederland

COLOFON

© Stichting INTRAVAL / WODC

Postadres INTRAVAL:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
Nieuwe Boteringestraat 96
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
's Gravendijkwal 1A
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Postadres WODC:
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
E-mail wodc@wodc.minjust.nl

Bezoekadres WODC:
Koninginnegracht 19
Telefoon 070 - 370 65 61
Fax 070 - 370 79 48

Mei 2001

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: B. Bieleman, P. Goeree
Vertaling: R. Thomson
Omslag: E. Cusiel
Opmaak: P. Goeree
Druk: Drukkerij De Bie
Bindwerk: Binderij Steen
Opdrachtgever: Ministerie van Justitie, WODC

ISBN 90 72337 92 1

Het boek is te bestellen door overmaking van f 22,50 + f 7,50 verzendkosten op rekening 4599784 Postbank of 66.97.13.198 ING-Bank ten name van Stichting INTRAVAL te Groningen, onder vermelding van de titel 'Coffeeshops in Nederland' en naam + adres.

VOORWOORD

In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) van het Ministerie van Justitie heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL het aantal officieel gedoogde coffeeshops en het gemeentelijk softdrugsbeleid in Nederland geïnventariseerd. Dit onderzoek is het vijfde deel in een reeks inventarisaties van aantallen en soorten verkooppunten van cannabis en vormen van lokaal en nationaal softdrugsbeleid.

Voor het onderzoek zijn gesprekken gevoerd met gemeenteambtenaren van alle 538 Nederlandse gemeenten. Het onderzoek was gericht op de gedoogde verkooppunten. Hierover wordt door de gemeenten stelselmatig informatie bijgehouden. Over de niet gedoogde verkooppunten bestaat – zo is gebleken – geen stelselmatige informatie.

Het onderzoek is uitgevoerd onder leiding van Bert Bieleman, bijgestaan door Peter Goeree. Vanaf deze plaats willen wij L. Erkelens en M. Tummers van het Ministerie van Justitie bedanken voor de enthousiaste en constructieve wijze waarop zij het onderzoek hebben begeleid. Verder gaat onze dank uit naar alle gemeenteambtenaren die ons wederom van informatie hebben voorzien. Zonder hun medewerking was dit onderzoek niet mogelijk geweest.

Namens INTRAVAL,

Bert Bieleman
Peter Goeree

Groningen-Rotterdam
Mei 2001

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Summary	I
Hoofdstuk 1 Inleiding	1
1.1 Landelijk coffeeshopbeleid	1
1.2 Probleemstelling	4
1.3 Onderzoeksopzet	5
1.4 Indeling rapport	6
Hoofdstuk 2 Coffeeshops	7
2.1 Totaal aantal coffeeshops	7
2.2 Coffeeshops naar gemeentegrootte	8
2.3 Geografische spreiding coffeeshops	9
Hoofdstuk 3 Beleid	13
3.1 Vormen van beleid	13
3.2 Gevoerde beleid	14
3.3 Soorten beleid en coffeeshops	16
Hoofdstuk 4 Samenvatting	17
4.1 Opzet	17
4.2 Coffeeshops	18
4.3 Beleid	18
4.4 Tenslotte	20
Geraadpleegde literatuur	21
Bijlage Overzicht gemeenten	25

SUMMARY

This report is the fifth in a series of studies on the number of coffee shops and the policies of Dutch municipalities. In the first section of this summary the research design will be outlined. The second section contains a discussion on the number of coffee shops in the Netherlands. Subsequently, municipality soft drug policy will be examined. The final section contains the most important conclusions.

1. Research design

The aim of this research is to provide insight into developments in the numbers of officially tolerated coffee shops in the Netherlands. Attention was also given to changes in the policies carried out by Dutch municipalities. The following two research questions were addressed:

- a. How many officially tolerated coffee shops were present in the Netherlands at the end of 2000 compared with previous years?
- b. In how many municipalities is evidence of a zero-option policy, the policy of not permitting any coffee shops, in relation to previous years?

To answer these questions, INTRAVAL, bureau for social-scientific research and consultancy, held a telephone survey among all 538 municipalities in the Netherlands. This research was requested by the WODC of the Dutch Ministry of Justice. The results of this survey were compared with those of previous ones held in 1999 and 1997 (Bieleman and Goeree 2000, Bieleman et al. 1997). For the 1999 survey, interviews were also held in all 538 Dutch mu-

municipalities at the end of 1999. For the 1997 survey, a representative sample of 116 municipalities was selected.

2. Number of coffee shops

In the year 2000, 103 of all 538 Dutch municipalities reported the presence of officially tolerated coffee shops. In total, there were 813 officially tolerated coffee shops. In 1999, 105 of the 538 municipalities reported a total of 846 coffee shops. The number of coffee shops decreased by 4 percent between 1999 and 2000. In 1997, the number of coffee shops was estimated to be 1,179. Therefore, the number of coffee shops decreased by 31 percent between 1997 and 2000.

A total of 88 percent of the coffee shops were located in 8 percent of the municipalities in 2000. This percentage refers to 719 coffee shops located in 51 municipalities with more than 50,000 residents. In 1999, 88 percent of the coffee shops were located in 11 percent of the Dutch municipalities. The highest concentration of coffee shops can be found in the urban area in the west of the Netherlands, in the larger towns of North-Brabant, south east Drenthe, the south of Groningen, and to a lesser extent in Twente, the Achterhoek, the south of Zeeland and in the south of Limburg.

3. Local policy

Of all municipalities, 95 percent have developed a policy to regulate the number of coffee shops within their borders. The following types of policy can be distinguished:

- *Zero policy* (the zero option): no coffee shops are permitted within the municipality.
- *Maximum system*: the number of coffee shops permitted is restricted to a certain limit.
- *Reduction policy*: the number of coffee shops should be reduced, but the municipality has not yet set a maximum number.

- *Elimination policy*: the number of coffee shops should be drastically reduced, with or without an active policy on the part of the municipality.
- *Discouragement policy*: by setting conditions, the municipality attempts to restrict uncontrolled establishment of new coffee shops and to reduce the number of existing coffee shops.
- *The Bussum model*: one or more controlled points of cannabis sale are organised in a foundation established for that purpose.

The majority of Dutch municipalities follow a zero policy (74 percent), two percent more than in 1999. Such a zero policy does not by definition exclude the possibility of coffee shops within the municipality borders. In 1999, three percent of all municipalities with a zero policy had one or more (maximum three) coffee shops. In 2000, one percent of all municipalities with a zero policy had one coffee shop within their borders.

Next to a zero policy, a maximum policy is the most common. In 2000, 17 percent of the Dutch municipalities had a maximum policy. This figure was 16 percent in 1999.

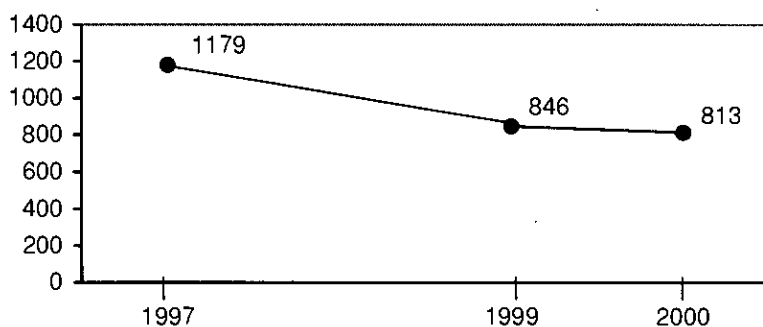
In 2000 all municipalities in which a coffee shop was located had a coffee shop policy. In 1999 there were two municipalities that had a coffee shop but no policy in this regard.

4. Conclusion

The number of coffee shops has decreased slightly since 1999 (see figure 4.1). The decrease is however smaller than that found between 1999 and 1997. Perhaps the number of coffee shops is slowly stabilising. Future measurements have to prove this.

Figure 4.1 Number of Coffee Shops in 1997¹, 1999 and 2000

¹ The number for 1997 is an estimation. For further explanation see 'Cannabis in Nederland' (Bieleman et al. 1997).

Further, the number of municipalities with no coffee shop policy was smaller in 2000 than in 1999, while the number of municipalities with a zero policy increased. The policy types mentioned in the previous section no longer appear sufficient to categorise all the policies followed by the municipalities. It is perhaps advisable to conduct further research using municipality policy documents on the diverse policy types that have been formulated.

1. INLEIDING

In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAl wederom het aantal officieel gedoogde coffeeshops in Nederland geïnventariseerd. Voor deze meting zijn in november en december 2000 gemeente-ambtenaren van alle 538 gemeenten in Nederland ondervraagd. In paragraaf 1.2 komt de probleemstelling aan bod, terwijl in paragraaf 1.3 de onderzoeksopzet wordt behandeld. Ter inleiding wordt in paragraaf 1.1 het Nederlandse coffeeshopbeleid uiteengezet.

1.1 Landelijk coffeeshopbeleid

In 1976 wordt de Opiumwet zodanig gewijzigd dat er sprake is van een onderscheid tussen hard- en softdrugs. Dit heeft vooral tot doel de hard- en softdrugsmarkt van elkaar gescheiden te houden. In de richtlijnen die in de Opiumwet zijn opgesteld wordt uitgegaan van de verkoop van softdrugs door een huisdealer. Eind jaren tachtig blijkt de verkoop van softdrugs echter voornamelijk in zogenoemde coffeeshops plaats te vinden. Daarom besluit het Openbaar Ministerie in 1991 tot een landelijke invoering van de AHOJG-criteria. Deze criteria houden het volgende in:

- geen **A**ffichering (bij de verkoop van drugs);
- geen verkoop van **H**arddrugs;
- geen **O**verlast;
- geen verkoop van drugs aan **J**eugdigen en geen toegang aan jeugdigen tot een coffeeshop;

- geen verkoop van Grote hoeveelheden per transactie, dat wil zeggen hoeveelheden groter dan geschikt voor eigen gebruik.

Al snel blijken deze criteria te ruim. Zo wordt door de ene gemeente een leeftijdsgrens van 16 jaar gehanteerd, terwijl andere gemeenten de grens op 18 leggen. Ook is niet duidelijk wat hoeveelheden voor eigen gebruik zijn. Daarom worden in oktober 1994 de richtlijnen door de procureurs-generaal geformaliseerd (Staatscourant 1994, 203). Het criterium 'geen affichering' wordt omschreven met geen reclame met uithangborden, in etalages of via de media, de leeftijdsgrens wordt gelegd bij 18 jaar en de maximale verkoophoeveelheid per transactie wordt gesteld op 30 gram.

In de in 1995 verschenen Drugsnota 'Het Nederlands drugsbeleid; continuïteit en verandering' wordt opgemerkt dat met name 'de bonafide coffeeshops hebben bewezen een bijdrage te leveren aan de afscherming van softdrugsgebruikers tegen de wereld van de harddrugs'. Er worden echter ook enkele kritische opmerkingen gemaakt over de toename in aantal coffeeshops en over de overlast veroorzaakt door coffeeshops. In de nota wordt dan ook gepleit voor een sanering en betere beheersing van de coffeeshops. Het kabinet wil onder meer de gecombineerde verkoop van alcohol en softdrugs verbieden. Tevens dienen er strikte regels te komen met betrekking tot de locatie, openingstijden, inrichtingseisen en parkeer- en geluidsoverlast. Bovendien wordt voorgesteld de G van de AHOJG-criteria aan te passen. De maximale transactiehoeveelheid moet worden verlaagd van 30 naar vijf gram en er moet een maximale voorraadhoeveelheid komen van 500 gram.

In september 1996 zijn de 'Richtlijnen voor het opsporings- en strafvorderingsbeleid inzake strafbare feiten van de Opiumwet' door het Openbaar Ministerie aangepast en per 1 oktober 1996 in werking getreden (Staatscourant 1996, 187). In de richtlijnen wordt onder meer aangegeven dat het coffeeshopbeleid op onder-

delen nader kan worden bepaald door het lokale driehoeksoverleg (burgemeester, politie, Openbaar Ministerie). Dankzij deze richtlijnen is het voor gemeenten mogelijk een eigen coffeeshopbeleid op te stellen aan de hand van bestuursrechtelijke middelen. Het is echter niet mogelijk rechtstreeks op te treden tegen de verkoop van softdrugs. Coffeeshops kunnen alleen worden gesloten op basis van overlast.

Op 21 april 1999 wordt de Opiumwet uitgebreid met artikel 13b, de zogenoemde Wet 'Damoëles'. Dankzij dit artikel heeft de burgemeester de mogelijkheid een coffeeshop te sluiten wanneer de coffeeshop niet in het gemeentelijk beleid past of een dwangsom op te leggen wanneer de coffeeshop niet voldoet aan de door het Openbaar Ministerie opgestelde AHOJG-criteria of aan de criteria aangegeven in het gemeentelijk beleid, zonder dat er sprake hoeft te zijn van overlast.

Het College van procureurs-generaal stelt de AHOJG-criteria in december 2000 als volgt vast (Staatscourant 2000, 250):

- geen Affichering: dit betekent geen reclame anders dan een summiere aanduiding op de betreffende lokaliteit;
- geen **Harddrugs**: dit betekent dat geen harddrugs voorhanden mogen zijn en/of verkocht mogen worden;
- geen **Overlast**: onder overlast kan worden verstaan parkeeroverlast rond de coffeeshop, geluidshinder, vervuiling en/of voor of nabij de coffeeshop rondhangende klanten;
- geen verkoop aan **Jeugdigen** en geen toegang aan jeugdigen tot een coffeeshop, waarbij is gekozen voor een strikte handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar;
- geen verkoop van **Grote hoeveelheden** per transactie: dat wil zeggen hoeveelheden groter dan geschikt voor eigen gebruik (= 5 gram). Onder transactie wordt begrepen alle koop en verkoop in één coffeeshop op eenzelfde dag met betrekking tot eenzelfde koper.

Met name het criterium Affichering dient volgens het College strikt te worden gehandhaafd omdat binnen het Nederlandse drugsbeleid wordt gehecht aan preventie en het onwenselijk is niet-gebruikers ongewild te confronteren met (reclame voor) drugs. Naast de AHOJG-criteria stelt het College van procureurs-generaal dat een coffeeshop één alcoholvrije horecagelegenheid is. Tevens geeft zij aan dat in het lokale driehoeksoverleg de maximale handelsvoorraad van gedoogde coffeeshops kan worden vastgesteld. De voorraad mag in ieder geval de 500 gram niet te boven gaan.

1.2 Probleemstelling

Deze meting heeft tot doel inzicht te verschaffen in ontwikkelingen in het aantal officieel gedoogde coffeeshops in Nederland. Tevens wordt aandacht besteed aan veranderingen in het beleid zoals dat door de Nederlandse gemeenten wordt gevoerd. Het onderzoek kent de volgende twee onderzoeksvragen:

- a. Hoeveel officieel gedoogde coffeeshops zijn er eind 2000 in Nederland vergeleken met de jaren daarvoor?
- b. In hoeveel gemeenten is er sprake van de zogenoemde nuloptie, dat wil zeggen het niet toelaten van coffeeshops, ten opzichte van de voorgaande jaren?

De volgende aspecten komen bij de onderzoeksvragen aan bod.

a. Coffeeshops

Het gaat hierbij om een telling van de door de gemeenten gedoogde coffeeshops, waarvan namen en adressen worden bijgehouden. Het is aan de gemeenten zelf overgelaten welke coffeeshops als gedoogd worden beschouwd.

b. Nuloptie

De nuloptie heeft betrekking op het aantal gemeenten dat als beleid heeft dat zij geen coffeeshops binnen hun grenzen willen hebben. Dit houdt echter niet in dat er ook daadwerkelijk geen coffeeshops zijn.

1.3 Onderzoeksopzet

Voor deze meting is, evenals in 1999, een telefonische enquête gehouden onder alle 538 gemeenten in Nederland. De telefonische enquête heeft plaatsgevonden in november en december 2000. In principe zijn dezelfde ambtenaren geënquêteerd als in november en december 1999 (Bieleman en Goeree 2000). Het betreft hier ambtenaren die zijn betrokken bij het cannabis- of coffeshopbeleid van hun gemeente. In een aantal gevallen is de in 1999 geënquêteerde ambtenaar niet meer betrokken bij het plaatselijke softdrugsbeleid. In dit geval is gevraagd naar de plaatsvervanger.

De ambtenaren zijn vragen gesteld over het gemeentelijk beleid en het aantal coffeeshops. Daarnaast zijn de namen en adresgegevens van de in de betreffende gemeente gedoogde coffeeshops opgevraagd, zoals die door hen worden bijgehouden. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten van het onderzoek 'Cannabis in Nederland', waarvoor in 1997 116 gemeenten zijn benaderd (Bieleman e.a. 1997).

Tenslotte dient te worden opgemerkt, dat de gemeente Zuidlaren per 1 januari 2000 Tynaarlo heet. De gemeentelijke herindelingen van 1 januari 2001 zijn niet van invloed geweest op het onderzoek, daar het bij deze meting gaat om de situatie van eind 2000.

1.4 Indeling rapport

Het rapport is als volgt ingedeeld. In hoofdstuk twee wordt een overzicht gegeven van het aantal gedoogde coffeeshops in alle 538 Nederlandse gemeenten. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten uit de metingen van 1999 en 1997. Hoofdstuk drie gaat in op het gemeentelijk coffeeshopbeleid. Ook hier wordt een vergelijking gemaakt met de metingen van 1999 en 1997. In hoofdstuk vier tenslotte wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste resultaten.

2. COFFEESHOPS

Volgens het Openbaar Ministerie dient onder coffeeshops te worden verstaan: 'alcoholvrije horeca-gelegenheden waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvinden' (Staatscourant 2000, 250). Nog niet alle gedoogde coffeeshops voldoen aan bovenstaande omschrijving. Evenals in de voorgaande metingen is het in dit onderzoek aan de gemeenten zelf overgelaten welke horeca-inrichtingen als coffeshop worden beschouwd en door hen worden gedoogd (Bieleman e.a. 1997, Bieleman en Goeree 2000).

2.1 Totaal aantal coffeeshops

Uit de telefonische enquête onder gemeenteambtenaren blijkt dat in heel Nederland eind 2000 813 officieel gedoogde coffeeshops zijn (tabel 2.1). Dit zijn 33 coffeeshops minder dan eind 1999, een afname van 4%. In 1997 waren er naar schatting overigens 1.179 coffeeshops.

In 2000 zijn in 18 gemeenten één of meer coffeeshops verdwenen, terwijl in zeven gemeenten één of meer nieuwe coffeeshops zijn verschenen. Van deze gemeenten zijn er twee waar zowel coffeeshops zijn verdwenen als zijn verschenen. In totaal zijn in Nederland in 2000 41 coffeeshops verdwenen, terwijl er acht nieuwe coffeeshops zijn bijgekomen. Het aantal coffeshoploze gemeenten is toegenomen van 433 gemeenten in 1999 naar 435 in 2000. Ook het aantal gemeenten met één coffeshop is toegenomen; van 34 in 1999 naar 36 in 2000.

Tabel 2.1 Gemeenten en coffeeshops, 1999 en 2000

Aantal coffeeshops	1999			2000		
	aantal gem.	%	aantal cs in deze gem.	aantal gem.	%	aantal cs in deze gem.
0	433	81	0	435	81	0
1	34	6	34	36	7	36
2	21	4	42	17	3	34
3	11	2	33	11	2	33
4	10	2	40	11	2	44
5	6	1	30	7	1	35
6 t/m 10	8	2	56	7	2	54
11 t/m 15	6	1	84	5	1	68
16 t/m 20	6	1	104	6	1	101
21 t/m 50	0	0	0	0	0	0
51 t/m 100	2	0	135	2	0	125
> 100	1	0	288	1	0	283
Totaal	538	100	846	538	100	813

2.2 Coffeeshops naar gemeentegrootte

Uit tabel 2.2 blijkt dat het aantal coffeeshops in de vier grootste gemeenten van Nederland (de gemeenten met meer dan 200.000 inwoners) is afgenomen van 443 coffeeshops in 1999 naar 426 coffeeshops in 2000. Dit is een afname van 4%. Ten opzichte van 1997 bedraagt de afname in de vier grootste gemeenten 32%.

In 1999 bevond 88% van de coffeeshops zich in 11% van de gemeenten. In 2000 bevindt 88% van de coffeeshops zich in 9% van de Nederlandse gemeenten. Het gaat hierbij om 719 coffeeshops verspreid over 51 gemeenten met meer dan 50.000 inwoners.

Tabel 2.2 Coffeeshops in Nederland naar gemeentegrootte in 1997, 1999 en 2000

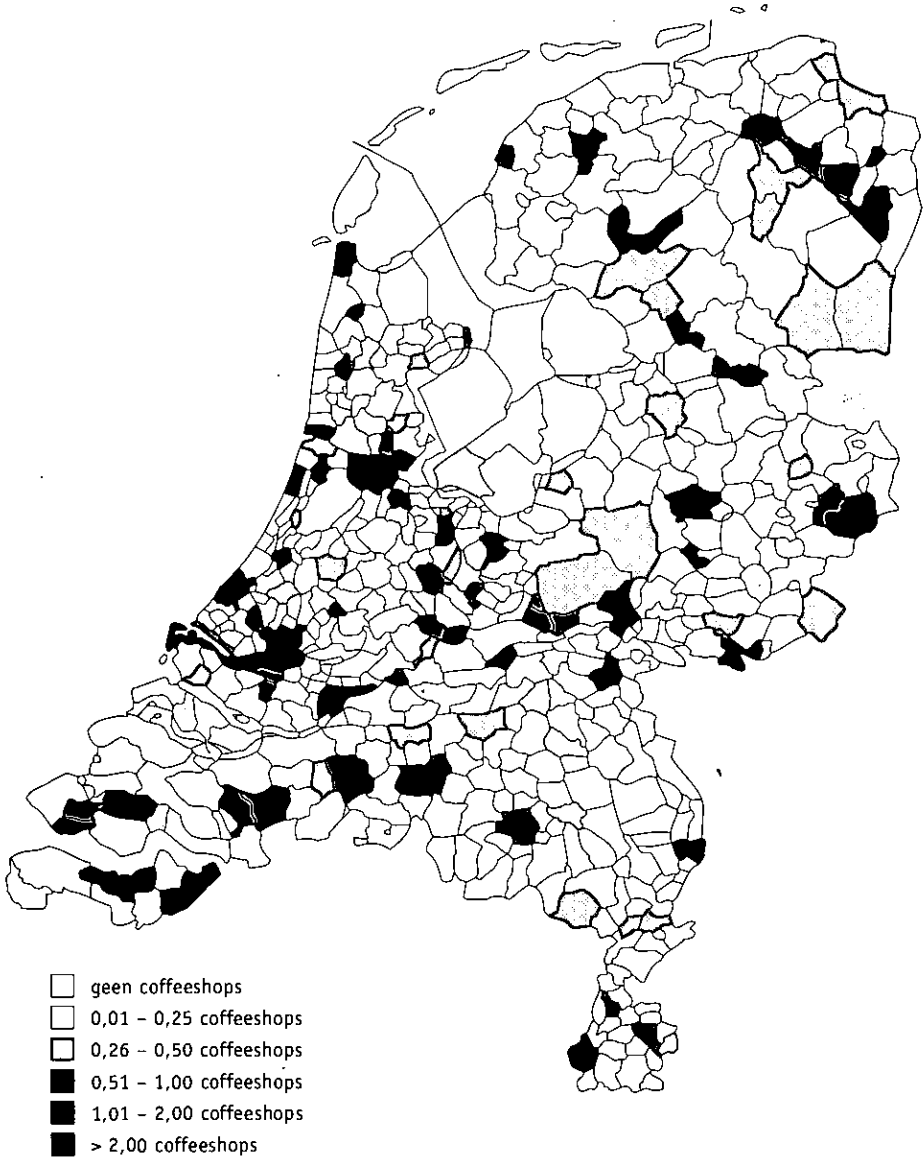
Aantal inwoners	Schatting 1997 ¹	Aantal 1999	Aantal 2000
< 20.000	± 50	14	13
20 – 50.000	± 170	84	81
50 – 100.000	± 120	115	109
100 – 200.000	211	190	184
> 200.000	628	443	426
Totaal	± 1179	846	813

2.3 Geografische spreiding coffeeshops

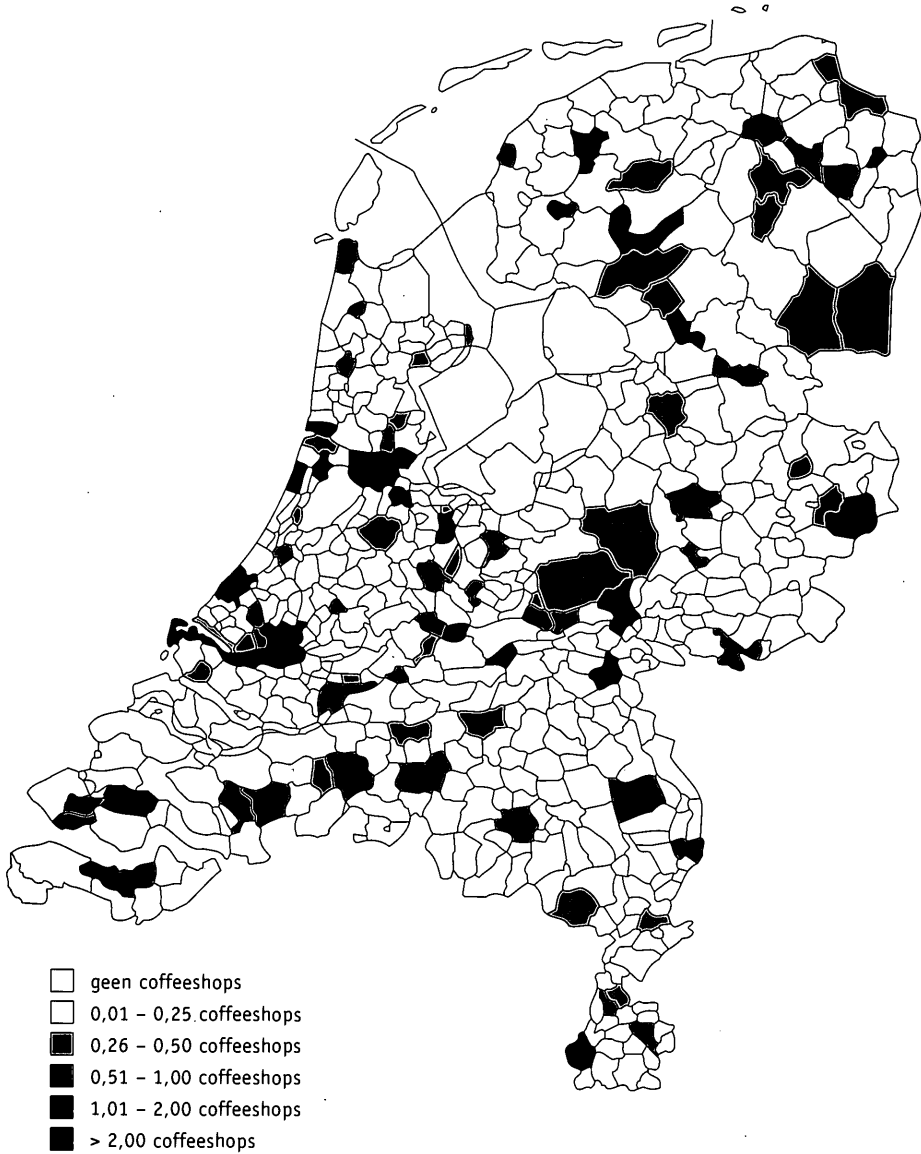
Kaart 2.1 geeft de geografische spreiding en de dichtheid van coffeeshops in 1999 weer en kaart 2.2 de geografische spreiding en de dichtheid van coffeeshops in 2000. In vergelijking met 1999 is in 2000 de dichtheid van coffeeshops in de provincie Friesland enigszins toegenomen en in de provincie Groningen enigszins afgenomen. Concentraties van coffeeshops bevinden zich in 2000 voornamelijk in de Randstad, de grote steden van Noord-Brabant, Zuidoost-Drenthe, het zuiden van Groningen en in lichtere mate in Twente, de Achterhoek, het zuiden van Zeeland en het zuiden van Limburg. In de Randstad bevinden de concentraties zich met name in Amsterdam en omliggende gemeenten, Rotterdam en omliggende gemeenten, Utrecht en omliggende gemeenten en Den Haag, terwijl het Groene Hart nagenoeg leeg is.

¹ Zie voor een uitleg omtrent de schatting van het aantal coffeeshops in 1997 het rapport 'Cannabis in Nederland' (Bieleman e.a. 1997).

Kaart 2.1 Aantal coffeeshops per 10.000 inwoners per gemeente, 1999

Kaart 2.2 Aantal coffeeshops per 10.000 inwoners per gemeente, 2000

3. BELEID

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het gemeentelijk coffeeshopbeleid. Naast informatie over alle gemeenten wordt tevens een vergelijking gemaakt met gegevens uit 1999 en 1997 (Bieleman en Goeree 2000, Bieleman e.a. 1997).

Gemeenten hebben een aantal middelen ter beschikking om het aantal coffeeshops binnen hun gemeentegrenzen te kunnen reguleren. Enerzijds hebben ze de beschikking over de Opiumwet - met daarin opgenomen de zogenoemde wet Damocles - en de door het Openbaar Ministerie opgestelde AHOJG-criteria. Anderzijds hebben de gemeenten de mogelijkheid een gemeentelijk coffeeshopbeleid op te stellen, waarin nader wordt gedefinieerd of coffeeshops worden toegelaten en waaraan deze zich moeten houden. In dit rapport zal alleen ingegaan worden op het gemeentelijk vastgestelde coffeeshopbeleid.

3.1 Vormen van beleid

De gemeenteambtenaren is gevraagd welke vorm van beleid omtrent coffeeshops binnen de betreffende gemeente wordt gevoerd. Er kan een aantal vormen van beleid worden onderscheiden. De hieronder vermelde beleidsvormen vormen geen elkaar uitsluitende categorieën, maar zijn de categorieën die in de praktijk meestal worden gebruikt.

- *Nulbeleid* (nuloptie): binnen de gemeente worden geen coffeeshops toegelaten.
- *Maximumstelsel*: het aantal coffeeshops dat wordt toegelaten is aan een bepaalde limiet gebonden. Wanneer gekeken wordt naar het aantal coffeeshops dat daadwerke-

lijk aanwezig is in de gemeente en het aantal dat wordt toegestaan, dan kent het maximumstelsel drie varianten:

- het aantal aanwezige coffeeshops is hoger dan het aantal dat is toegestaan (er moeten dus coffeeshops verdwijnen);
  - het aantal aanwezige coffeeshops is gelijk aan het aantal dat is toegestaan;
  - het aantal aanwezige coffeeshops is lager dan het aantal dat is toegestaan (er mogen nog coffeeshops bij).
- *Verminderingsbeleid*: het aantal coffeeshops dient te verminderen, maar de gemeente heeft nog geen maximum aantal vastgesteld.
  - *Uitsterfbeleid*: het aantal coffeeshops dient, al dan niet door een actief beleid, op termijn te worden teruggedrongen. Op een uitsterfbeleid volgt veelal een nul- of een maximumbeleid.
  - *Ontmoedigingsbeleid*: de gemeente probeert door het stellen van voorwaarden de ongebreidelde vestiging van nieuwe coffeeshops tegen te gaan en het aantal bestaande coffeeshops terug te dringen.
  - *Bussumse model*: er zijn één of meerdere gecontroleerde verkooppunten van cannabis, ondergebracht in een daartoe aangewezen stichting.

3.2 Gevoerde beleid

Tabel 3.1 geeft een overzicht van de vormen van beleid zoals die in 1999 en 2000 door de diverse gemeenten worden gevoerd. De meest voorkomende beleidsvorm in beide jaren is het nulbeleid. In 2000 zijn er meer gemeenten die een nulbeleid voeren dan in 1999; respectievelijk 396 en 386 gemeenten. Daarentegen zijn er minder gemeenten die een ontmoedigingsbeleid voeren (8 in 1999 tegenover 3 in 2000) en minder gemeenten die helemaal geen beleid voeren (44 in 1999 tegenover 29 in 2000). Na het nulbeleid is er het meest sprake van een maximumbeleid. In 2000 heeft

17% (89 gemeenten) een maximumbeleid. In 1999 was dit 16% (86 gemeenten).¹

Tabel 3.1 Gemeentelijk beleid inzake coffeeshops, 1999 en 2000

Type beleid	1999	2000
Geen beleid	44	29
Nulbeleid	386	396
Uitsterfbeleid	3	5
Maximumstelsel	86	89
<i>aantal cs hoger dan toegestane</i>	16	19
<i>aantal cs gelijk aan toegestane</i>	57	56
<i>aantal cs lager dan toegestane</i>	13	14
Verminderingsbeleid	6	4
Ontmoedigingsbeleid	8	3
Bussumse model	5	5
Anders	0	7
Totaal	538	538

In 2000 zeggen enkele gemeenten een beleid te voeren dat niet is vermeld bij de in de vorige paragraaf genoemde beleidsvormen. De meest voorkomende andere beleidsvormen die zijn genoemd zijn het vestigingsbeleid (er wordt geen maximum aantal gehanteerd, er zijn echter wel strikte regels opgesteld met betrekking tot de locatie van de coffeeshops) en het regionale beleid (er zijn in regionaal verband afspraken gemaakt over het te voeren coffeshopbeleid).

¹ Wanneer gekeken wordt naar de 116 gemeenten die in 1997 zijn onderzocht, dan blijkt dat met name het aantal gemeenten met een ontmoedigingsbeleid en het aantal gemeenten zonder beleid is vermindert. Het aantal gemeenten met een ontmoedigingsbeleid is gedaald van 12 in 1997 naar één in 2000 en het aantal gemeenten zonder beleid van 14 in 1997 naar 0 in 2000. Het aantal gemeenten met een maximumstelsel is daarentegen behoorlijk toegenomen, van 47 in 1997 naar 66 in 2000.

3.3 Soort beleid en coffeeshops

Het merendeel van de gemeenten met één of meerdere coffeeshops heeft een maximumstelsel als beleid (tabel 3.3). In 2000 geldt dit voor 79% (81 gemeenten) en in 1999 voor 73% (77 gemeenten) van de gemeenten met één of meerdere coffeeshops. Daarnaast heeft in 1999 10% van alle gemeenten met een maximumstelsel geen coffeeshop. In 2000 is dit 9%.

Tabel 3.3 Gemeenten met coffeeshops uitgesplitst naar soort beleid, 1999 en 2000

Type beleid	1999	2000
Geen beleid	2	0
Nulbeleid	10	5
Uitsterfbeleid	3	4
Maximumstelsel	77	81
Verminderingsbeleid	5	4
Ontmoedigingsbeleid	4	1
Bussumse model	4	4
Anders	0	4
Totaal	105	103

Het voeren van een nulbeleid betekent niet per definitie dat er daadwerkelijk geen coffeeshops in de gemeente zijn. In 1999 had 3% van alle gemeenten met een nulbeleid één of meer coffeeshops binnen haar gemeentegrenzen. Het gaat hierbij om tien gemeenten met ten hoogste drie coffeeshops. In 2000 heeft 1% (vijf gemeenten) van alle gemeenten met een nulbeleid één coffeeshop binnen de gemeentegrenzen. In 2000 zijn er overigens geen beleidloze gemeenten meer met een coffeeshop. In 1999 hadden nog twee gemeenten zonder beleid een coffeeshop.

4. SAMENVATTING

Dit onderzoek is het vijfde deel in een reeks inventarisaties van aantallen en soorten verkooppunten van cannabis en vormen van lokaal en nationaal softdrugsbeleid. In dit hoofdstuk wordt een samenvatting van de resultaten gepresenteerd. Allereerst wordt kort ingegaan op de opzet van het onderzoek. In de tweede paragraaf wordt aandacht besteed aan het aantal coffeeshops in Nederland. Vervolgens komt het gemeentelijk softdrugsbeleid aan bod. De laatste paragraaf bevat de belangrijkste conclusies.

4.1 Opzet

Deze meting heeft tot doel inzicht te verschaffen in ontwikkelingen in het aantal officieel gedoogde coffeeshops in Nederland. Tevens wordt aandacht besteed aan veranderingen in het beleid zoals dat door de Nederlandse gemeenten wordt gevoerd. De meting kent de volgende twee onderzoeksvragen:

- a. Hoeveel officieel gedoogde coffeeshops zijn er eind 2000 in Nederland vergeleken met de jaren daarvoor?
- b. In hoeveel gemeenten is er sprake van de zogenoemde nuloptie, dat wil zeggen het niet toelaten van coffeeshops, ten opzichte van de voorgaande jaren?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden is door onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL in opdracht van het WODC van het ministerie van Justitie een telefonische enquête gehouden onder alle 538 gemeenten in Nederland. De resultaten van deze enquête worden vergeleken met de resultaten van de metingen uit 1999 en

1997 (Bieleman en Goeree 2000, Bieleman e.a. 1997). Voor de meting in 1999 zijn eind 1999 ook alle 538 gemeenten onderzocht. Voor de meting in 1997 is gebruik gemaakt van een steekproef van 116 gemeenten.

4.2 Coffeeshops

Van alle 538 Nederlandse gemeenten hebben in 2000 103 gemeenten samen 813 officieel gedoogde coffeeshops. In 1999 hadden van alle 538 gemeenten 105 gemeenten samen 846 coffeeshops. Het aantal coffeeshops is derhalve tussen 1999 en 2000 gedaald met 4%. In 1997 is het aantal coffeeshops geschat op 1.179, hetgeen inhoudt dat het aantal coffeeshops in 2000 ten opzichte van 1997 is gedaald met 31%.

In 2000 bevindt 88% van de coffeeshops zich in 9% van de Nederlandse gemeenten. Het gaat hierbij om 719 coffeeshops verspreid over 51 gemeenten met meer dan 50.000 inwoners. In 1999 bevond 88% van de coffeeshops zich in 11% van de Nederlandse gemeenten. Concentraties van coffeeshops bevinden zich in 2000 in de Randstad (en dan met name in de grote steden en omliggende gemeenten), de grote steden van Noord-Brabant, Zuidoost-Drenthe, het zuiden van Groningen en in lichtere mate in Twente, de Achterhoek, het zuiden van Zeeland en het zuiden van Limburg.

4.3 Beleid

Van alle Nederlandse gemeenten heeft 95% een beleid ontwikkeld om het aantal coffeeshops binnen de gemeentegrenzen te kunnen reguleren. De volgende vormen van beleid kunnen hierbij worden onderscheiden:

- *Nulbeleid* (nuloptie): binnen de gemeente worden geen coffeeshops toegelaten.

- *Maximumstelsel*: het aantal coffeeshops dat wordt toegelaten is aan een bepaalde limiet gebonden.
- *Verminderingsbeleid*: het aantal coffeeshops dient te verminderen, maar de gemeente heeft nog geen maximum aantal vastgesteld.
- *Uitsterfbeleid*: het aantal coffeeshops dient, al dan niet door een actief beleid, op termijn te worden teruggedrongen.
- *Ontmoedigingsbeleid*: de gemeente probeert door het stellen van voorwaarden de ongebreidelde vestiging van nieuwe coffeeshops tegen te gaan en het aantal bestaande coffeeshops terug te dringen.
- *Bussumse model*: er zijn één of meerdere gecontroleerde verkooppunten van cannabis, ondergebracht in een daartoe aangewezen stichting.

Bijna driekwart (74%) van de Nederlandse gemeenten voert een nulbeleid, 2% meer dan in 1999. Het voeren van een nulbeleid sluit overigens het bestaan van coffeeshops binnen de gemeentegrenzen niet per definitie uit. In 1999 had 3% van alle gemeenten met een nulbeleid één of meer (ten hoogste drie) coffeeshops. In 2000 heeft 1% van alle gemeenten met een nulbeleid één coffeshop binnen de gemeentegrenzen.

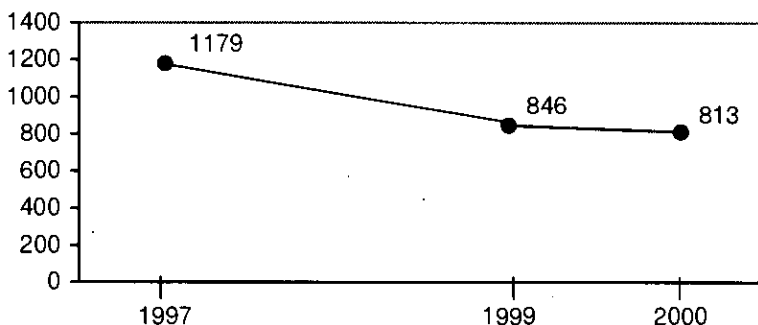
Na het nulbeleid wordt het maximumbeleid het meest gehanteerd. In 2000 heeft 17% van de Nederlandse gemeenten een maximumbeleid. In 1999 was dit 16% van de Nederlandse gemeenten.

In 2000 hebben alle gemeenten met een coffeshop ook een coffeshopbeleid. In 1999 waren er nog twee gemeenten die geen beleid hadden, maar wel een coffeshop.

4.4 Tenslotte

Ten opzichte van 1999 is het aantal coffeeshops licht afgenomen (zie figuur 4.4). De afname is echter minder groot als tussen 1999 en 1997. Wellicht dat het aantal coffeeshops zich langzamerhand gaat stabiliseren. Toekomstige metingen zullen dit nader moeten uitwijzen.

Figuur 4.1 Aantal coffeeshops in Nederland in 1997¹, 1999 en 2000

¹ Het betreft hier een schatting. Zie voor nadere uitleg 'Cannabis in Nederland' (Bieleman e.a. 1997).

Verder is het aantal gemeenten zonder coffeeshopbeleid in 2000 lager dan in 1999, terwijl het aantal gemeenten met een nulbeleid is toegenomen. De in de vorige paragraaf genoemde beleidsvormen blijken overigens niet meer voldoende te zijn om alle beleidsvormen die door de diverse gemeenten worden gehanteerd te categoriseren. Het is wellicht raadzaam aan de hand van gemeentelijke beleidsstukken nader onderzoek te verrichten naar de diverse beleidsvormen die thans worden gehanteerd.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Abraham, M., P. Cohen, R. van Til, M. de Winter (1999):
Licit and illicit drug use in the Netherlands, 1997. Cedro, Amsterdam.
- Bieleman, B., L. Schakel, E. de Bie, J. Snippe (1995):
Wolven boven coffeeshops. Inventarisatie van overlast rond coffeeshops en ontwikkelingen in gemeentelijk cannabisbeleid. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., S. Biesma, J. Snippe, E. de Bie (1996):
Quick scan ontwikkeling in aantal coffeeshops in Nederland. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., S. Biesma, A.J.H. Smallegenbroek (1997):
Cannabis in Nederland. Inventarisatie van de verkooppunten. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam / SGBO, Den Haag.
- Bieleman, B., J. Blömer, A. Zaagsma (1998):
Softdrugs: beleid en illegaliteit. Ontwikkelingen in gemeentelijk softdrugsbeleid en soorten en aantallen verkooppunten. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B. (1998):
Coffeeshops in Nederland. In: Tijdschrift voor de Politie, nr. 3, maart 1998, pp. 19-23.
- Bieleman, B., J. Snippe (1999):
Gedogen gewogen. Evaluatie van het Amsterdamse coffeeshopbeleid. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., P. Goeree (2000):
Coffeeshops geteld. Aantallen verkooppunten van cannabis in Nederland. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., E. Spijkers, H.B. Winter, A.J.E. Edzes (2000):
Een kwetsbaar evenwicht. Evaluatie coffeeshopbeleid gemeente Groningen. Centrum voor Arbeid en Beleid bv, Groningen / St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.

- Bieleman, B., E. Spijkers, H. Winter (2000):
Evaluatie softdrugsbeleid Zoetermeer. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., E. Spijkers, L. Griesheimer (2001):
Evaluatie coffeeshopbeleid gemeente Heerlen. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Breunesse, Brouwer, Schilder (1996):
Wapenen tegen drugsoverlast. Tjeenk Willink, Deventer.
- Justitiële Verkenningen (1993):
Grenzen van het softdrugsbeleid. Justitiële Verkenningen, jaargang 19, nr. 6.
- Kornalijslijper, N., A.J.H. Smallenbroek, F.J.A. Angenent (1995):
Gemeentelijk drugsbeleid 1995. Stand van zaken. SGBO, Den Haag.
- Kuipers, H. (1991):
Inventarisatie cannabis-verkooppunten in werkgebieden van korpsen Rijkspolitie en Gemeentepolitie. Rapportage van een enquête. NIAD, Utrecht.
- Ministerie van Justitie (2000):
Het pad naar de achterdeur. Ministerie van Justitie, Den Haag.
- Ministerie van VWS, Ministerie van Justitie, Ministerie van Binnenlandse Zaken (1995):
Het Nederlandse drugsbeleid. Continuïteit en verandering. Ministerie van VWS / Ministerie van Justitie / Ministerie van Binnenlandse Zaken, Rijswijk.
- Staatscourant (1994):
Richtlijn opsporingsbeleid inzake coffeeshops. Staatscourant, 12 oktober 1994, 203.
- Staatscourant (1996):
Richtlijn Openbaar Ministerie. Staatscourant, 27 september 1996, 187.
- Staatscourant (2000):
Aanwijzing opiumwet. Staatscourant, 27 december 2000, 250.
- Steun- en Informatiepunt Drugs & Veiligheid (1997):
Lokaal coffeeshopbeleid. Handreiking voor vorm en inhoud van beleid. VNG Uitgeverij, Den Haag.

- Steun- en Informatiepunt Drugs & Veiligheid (1998):
Handhaving lokaal drugsbeleid, Praktische tips, jurisprudentie en regelgeving. VNG Uitgeverij, Den Haag.
- Steun- en Informatiepunt Drugs & Veiligheid (1999):
De Wet 'Damocles'. Bestuursdwangbevoegdheid in artikel 13b Opiumwet. VNG Uitgeverij, Den Haag.
- VNG (1994):
Drugsbeleid met name ten aanzien van coffeeshops. Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Den Haag.

BIJLAGE OVERZICHT GEMEENTEN

Peildatum: november-december 1999 en november-december 2000

	1999	2000
Aa en Hunze	0	0
Aalburg	0	0
Aalsmeer	0	0
Aalten	0	0
Abcoude	0	0
Achtkarspelen	0	0
Akersloot	0	0
Alblasserdam	0	0
Albrandswaard	0	0
Alkemade	0	0
Alkmaar	5	5
Almelo	2	2
Almere	1	1
Alphen a/d Rijn	2	1
Alphen-Chaam	0	0
Ambt Delden	0	0
Ambt Montfort	0	0
Ameland	0	0
Amerongen	0	0
Amersfoort	9	9
Amstelveen	0	0
Amsterdam	288	283
Andijk	0	0
Angerlo	0	0
Anna Paulowna	0	0
Apeldoorn	6	5
Appingedam	0	0
Arcen en Velden	0	0
Arnhem	16	14
Assen	2	2
Asten	0	0
Avereest	1	1
Axel	0	0
Baarle-Nassau	0	0
Baarn	0	0
Barendrecht	0	0
Barneveld	0	0

	1999	2000
Bathmen	0	0
Bedum	0	0
Beek	0	0
Beemster	0	0
Beesel	0	0
Belfeld	0	0
Bellingwedde	0	0
Bemmel	0	0
Bennebroek	0	0
Bergambacht	0	0
Bergen	0	0
Bergen(Nh)	0	0
Bergen op Zoom	6	4
Bergeijk	0	0
Bergh	0	0
Bergschenhoek	0	0
Berkel en Rodenrijs	0	0
Bernheze	0	0
Bernisse	0	0
Best	0	0
Beuningen	0	0
Beverwijk	4	4
Binnenmaas	0	0
Bladel	0	0
Blaricum	0	0
Bleiswijk	0	0
Bloemendaal	0	0
Boarnsterhim	0	0
Bodegraven	0	0
Boekel	0	0
Bolsward	0	0
Borculo	0	0
Borger-Odoorn	0	0
Born	0	0
Borne	0	0
Borsele	0	0

	1999	2000
Boskoop	0	0
Boxmeer	0	0
Boxtel	0	0
Breda	15	14
Brederwiede	0	0
Breukelen	0	0
Brielle	0	0
Broekhuizen	0	0
Brummen	0	0
Brunssum	0	0
Bunnik	0	0
Bunschoten	0	0
Buren	0	0
Bussum	1	1
Capelle a/d IJssel	0	0
Castricum	0	0
Coevorden	1	1
Cranendonck	0	0
Cromstrijen	0	0
Culemborg	3	3
Cuijk	0	0
Dalfsen	0	0
Dantumadeel	0	0
De Bildt	1	1
De Lier	0	0
De Marne	0	0
De Ronde Venen	0	1
De Wolden	0	0
Delft	6	6
Delfzijl	1	1
Den Haag	70	62
Den Ham	0	0
Den Helder	4	4
Denekamp	0	0
Deurne	0	0
Deventer	6	6
Didam	0	0
Diemen	0	0
Diepenheim	0	0
Dinxperlo	0	0
Dirksland	0	0
Dodewaard	0	0
Doesburg	0	0
Doetinchem	2	1
Dongen	0	0
Dongeradeel	0	0
Doorn	0	0
Dordrecht	8	8

	1999	2000
Drechterland	0	0
Driebergen-Rijs- senburg	1	1
Drimmelen	0	0
Dronten	0	0
Druten	0	0
Duiven	0	0
Echt	0	0
Echteld	0	0
Edam-Volendam	0	0
Ede	4	4
Eemnes	0	0
Eemmond	0	0
Eersel	0	0
Egmond	0	0
Eibergen	0	0
Eindhoven	16	16
Elburg	0	0
Elst	0	0
Emmen	4	4
Enkhuizen	1	1
Enschede	17	16
Epe	0	0
Ermelo	0	0
Etten-Leur	1	1
Eijsden	0	0
Ferwerderadeel	0	0
Franekeradeel	0	0
Gaasterlan-Sleat	0	0
Geertruidenberg	0	0
Geldermalsen	0	0
Geldrop	0	0
Geleen	2	2
Gemert-Bakel	0	0
Gendringen	2	2
Gendt	0	0
Genemuiden	0	0
Gennep	0	0
Giessenlanden	0	0
Gilze en Rijen	0	0
Goedereede	0	0
Goes	4	4
Goirle	0	0
Goor	0	0
Gorinchem	3	3
Gorssel	0	0
Gouda	5	5
Graafstroom	0	0

	1999	2000
Graft-De Rijp	0	0
Gramsbergen	0	0
Grave	0	0
's-Graveland	0	0
's-Gravendeel	0	0
's-Gravenzande	0	0
Groenlo	0	0
Groesbeek	0	0
Groningen	14	13
Grootegast	0	0
Grubbenvorst	0	0
Gulpen-Wittern	0	0
Haaksbergen	0	0
Haaren	0	0
Haarlem	15	16
Haarlemmerliede/ Spaarnwoude	0	0
Haarlemmermeer	0	0
Haelen	0	0
Halderberge	0	0
Hardenberg	0	0
Harderwijk	1	1
Hardinxveld- Giessendam	0	0
Haren	0	0
Harenkarspel	0	0
Harlingen	1	1
Harmelen	0	0
Hasselt	0	0
Hattern	0	0
Heel	0	0
Heemskerk	0	0
Heemstede	0	0
Heerde	0	0
Heerenveen	5	5
Heerhugowaard	1	1
Heerjansdam	0	0
Heerlen	5	5
Heeze-Leende	0	0
Heilo	0	0
Heino	0	0
Helden	0	0
Hellendoorn	0	0

	1999	2000
Hellevoetsluis	1	1
Helmond	1	1
Hendrik-Ido- Ambacht	0	0
Hengelo (Gld)	0	0
Hengelo	4	4
's-Hertogenbosch	6	6
Het Bildt	0	0
Heteren	0	0
Heumen	0	0
Heusden	0	0
Heythuysen	0	0
Hillegom	0	0
Hilvarenbeek	0	0
Hilversum	9	9
Hoevelaken	0	0
Holten	0	0
Hontenisse	0	0
Hoogeveen	0	0
Hoogezand- Sappemeer	2	2
Hoorn	3	3
Horst	0	0
Houten	0	0
Huissen	0	0
Huizen	0	0
Hulst ¹	2	0
Hummelo / Keppel	0	0
Hunsel	0	0
Jacobswoude	0	0
Kampen	0	0
Kapelle	0	0
Katwijk	0	0
Kerkrade	1	1
Kessel	0	0
Kesteren	0	0
Kollumerland c.a.	0	0
Korendijk	0	0
Krimpen a/d IJssel	0	0
Laarbeek	0	0
Landerd	0	0
Landgraaf	0	0
Landsmeer	1	1

¹ Het betreft hier geen daling van het aantal coffeeshops, maar een correctie door de gemeente van het aantal in 1999.

	1999	2000
Langedijk	0	0
Laren	0	0
Leek	0	0
Leerdam	1	1
Leersum	0	0
Leeuwarden	15	14
Leeuwarderadeel	0	0
Leiden	12	10
Leiderdorp	0	0
Leidschendam	0	0
Lelystad	0	0
Lemsterland	0	0
Leusden	0	0
Lichtenvoorde	0	0
Liemeer	0	0
Liesveld	0	0
Limmen	0	0
Lingewaal	0	0
Lisse	1	1
Lith	0	0
Littenseradiel	0	0
Lochum	0	0
Loenen	0	0
Loon op Zand	0	0
Loosdrecht	0	0
Lopik	0	0
Loppersum	0	0
Losser	0	0
Maarn	0	0
Maarssen	1	1
Maartensdijk	0	0
Maasbracht	0	0
Maasbree	0	0
Maasdonk	0	0
Maasdriel	0	0
Maasland	0	0
Maassluis	1	1
Maastricht	19	19
Margraten	0	0
Markelo	0	0
Marum	0	0
Medemblik	0	0
Meerlo-Wanssum	0	0
Meerssen	0	0
Menaldumadeel	0	0
Menterwolde	0	0
Meppel	3	3
Meijel	0	0

	1999	2000
Middelburg	4	4
Middelharnis	0	0
Middenveld	0	0
Mierlo	0	0
Mill en Sint Hubert	0	0
Millingen a/d Rijn	0	0
Moerdijk	0	0
Monster	0	0
Montfoort	0	0
Mook en Middelaar	0	0
Moordrecht	0	0
Muiden	0	0
Naaldwijk	0	0
Naarden	0	0
Nederhorst Den Berg	0	0
Nederlek	0	0
Nederweert	0	0
Neede	0	0
Neerijnen	0	0
Niedorp	0	0
Nieuw-Lekkerland	0	0
Nieuwegein	0	0
Nieuwerkerk a/d IJssel	0	0
Nieuwkoop	0	0
Nieuwleusen	0	0
Noord-Beverland	0	0
Noordenveld	0	0
Noorder- Koggenland	0	0
Noordoostpolder	0	0
Noordwijk	0	0
Noordwijkerhout	0	0
Nootdorp	0	0
Nuenen c.a.	0	0
Nunspeet	0	0
Nuth	0	0
Nijefurd	0	0
Nijkerk	0	0
Nijmegen	16	16
Obdam	0	0
Oegstgeest	0	0
Oirschot	0	0
Oisterwijk	0	0
Oldebroek	0	0
Oldenzaal	0	0
Olst	0	0

	1999	2000
Ommen	0	0
Onderbanken	0	0
Oostbrug	0	0
Oosterhout	0	0
Oostflakkee	0	0
Ooststellingwerf	0	0
Oostzaan	0	0
Ootmarsum	0	0
Opmeer	0	0
Opsterland	0	0
Oss	2	1
Oud-Beijerland	2	0
Ouder-Amstel	0	0
Ouderkerk	0	0
Oudewater	0	0
Papendrecht	0	0
Pekela	0	0
Purmerend	2	2
Putten	0	0
Pijnacker	0	0
Raalte	0	0
Ravenstein	0	0
Reeuwijk	0	0
Reiderland	0	0
Reimerswaal	0	0
Renkum	0	0
Renswoude	0	0
Reusel-De Mierden	0	0
Rheden	0	0
Rhenen	1	1
Ridderkerk	0	0
Roerdalen	0	0
Roermond	2	2
Roggel en Neer	0	0
Roosendaal	4	4
Rotterdam	65	63
Rozenburg	0	0
Rozendaal	0	0
Rucphen	0	0
Ruurlo	0	0
Rijnsburg	0	0
Rijnwaarden	0	0

	1999	2000
Rijnwouda	0	0
Rijssen	0	0
Rijswijk	0	0
Sas van Gent	0	0
Sassenheim	0	0
Schagen	1	1
Scheemda	0	0
Schermer	0	0
Scherpenzeel	0	0
Schiedam	5	4
Schiermonnikoog	0	0
Schinnen	0	0
Schipluiden	0	0
Schoonhoven	0	0
Schoorl	0	0
Schouwen- Duiveland	0	0
Schijndel	0	0
Sevenum	0	0
Simpelveld	0	0
Sint-Anthonis	0	0
Sint-Michielsgestel	0	0
Sint-Oedenrode	0	0
Sittard	2	2
Skarsterlan	0	0
Sliedrecht	1	1
Slochteren	0	0
Sluis-Aardenburg	0	0
Smallingerland	2	2
Sneek	1	2
Soest	1	1
Someren	0	0
Son en Breugel	0	0
Spijkenisse	1	1
Stad Delden	0	0
Stadskanaal ²	3	0
Staphorst	0	0
Stede Broec	0	0
Steenbergen	0	0
Steenderen	0	0
Steenwijk	1	1
Stein	0	0
Strijen	0	0

² Het betreft hier geen daling van het aantal coffeeshops, maar een correctie door de gemeente van het aantal in 1999.

	1999	2000
Susteren	0	0
Swalmen	0	0
Tegelen	0	0
Ten Boer	0	0
Ter Aar	0	0
Terneuzen	2	2
Terschelling	0	0
Texel	0	0
Tholen	0	0
Thorn	0	0
Tiel	4	4
Tilburg	13	13
Tubbergen	0	0
Tynaarlo	1	1
Tytsjerksteradiel	0	0
Ubbergen	0	0
Uden	1	1
Uitgeest	0	0
Uithoorn	0	0
Urk	0	0
Utrecht	20	18
Vaals	0	0
Valburg	0	0
Valkenburg	0	0
Valkenburg a/d Geul	0	0
Valkenswaard	0	0
Veendam	2	2
Veenendaal	3	3
Veere	0	0
Veghel	0	0
Veldhoven	0	0
Velsen	2	2
Venhuizen	0	0
Venlo	5	5
Venray	0	2
Vianen	1	1
Vlaardingen	3	3
Vlagtwedde	0	0
Vleuten-De Meern	0	0
Vlieland	0	0
Vlissingen	3	3
Vlist	0	0
Voerendaal	0	0
Voorburg	0	0
Voorhout	0	0
Voorschoten	0	0
Voorst	0	0

	1999	2000
Vorden	0	0
Vriezenveen	0	0
Vught	0	0
Waalre	0	0
Waalwijk	2	2
Waddinxveen	0	0
Wageningen	3	3
Warmond	0	0
Warnsveld	0	0
Wassenaar	0	0
Wateringen	0	0
Waterland	0	0
Weerselo	0	0
Weert	2	2
Weesp	0	0
Wehl	0	0
Werkendam	0	0
Wervershoof	0	0
Wester-	0	0
Koggenland		
Westerveld	0	0
Westervoort	0	0
West Maas en Waal	0	0
Weststellingwerf	1	1
Westvoorne	0	0
Wierden	0	0
Wieringen	0	0
Wieringermeer	0	0
Winschoten	2	3
Winsum	0	0
Winterswijk	1	1
Wisch	0	0
Woensdrecht	0	0
Woerden	0	0
Wognum	0	0
Wormerland	0	0
Woudenberg	0	0
Woudrichem	0	0
Wunseradiel	0	0
Wijchen	0	0
Wijhe	0	0
Wijk bij Duurstede	0	0
Wymbritseradiel	0	0
IJsselham	0	0
IJsselmuiden	0	0
IJsselstein	0	0
Zaanstad	3	3

	1999	2000
Zaltbommel	0	0
Zandvoort	2	2
Zederik	0	0
Zeevang	0	0
Zeewolde	0	0
Zeist	1	1
Zelhem	0	0
Zevenaar	0	0
Zevenhuizen – Moerkapelle	0	0
Zoetermeer	1	1
Zoeterwoude	0	0
Zuidhorn	0	0
Zundert	0	0
Zutphen	3	3
Zwartsluis	0	0
Zwolle	4	5
Zwijndrecht	0	0
Zijpe	0	0

Coffeeshops in Nederland

is het vijfde deel in een reeks studies naar aantallen verkooppunten van cannabis en vormen van gemeentelijk softdrugsbeleid. De inventarisatie is eind 2000 uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie. De inventarisatie biedt zicht op de aantallen officieel gedoogde coffeeshops en de verschillende vormen van coffeeshopbeleid zoals die door de Nederlandse gemeenten worden gehanteerd. Voor het verkrijgen van de gewenste informatie zijn gesprekken gevoerd met gemeenteambtenaren van alle 538 Nederlandse gemeenten.

Naast een beschrijving van de huidige situatie van het aantal officieel gedoogde coffeeshops worden in dit rapport tevens vergelijkingen gemaakt met de situatie in 1999 en 1997. Verder wordt aandacht besteed aan de spreiding van de coffeeshops en de ontwikkelingen in het gemeentelijk softdrugsbeleid.